

7 - 13 novembre 1994

Arthur Penn

Central del Curt

Curs 1994 - 1995. Programa nº 7

La Central del Curt (1974-1982)

Ara fa vint anys que s'endegà l'activitat de difusió paral·lela per part de la Central del Curt, que tanta influència tingué en el tardofranquisme i la transició. En el fulletó editat amb motiu d'aquest aniversari, Josep Miquel Martí Rom escriu: "...

"La Central del Curt ha estat la primera alternativa de distribució a l'Estat espanyol de les pràctiques cinematogràfiques marginals" i, per ara, la única. Durant vuit anys possibilità la difusió d'uns 120 films produïts fora dels canals establerts per l'Aparell Industrial Cinematogràfic, amb una mitjana d'unes 600 contractacions de films l'any. Fou una distribuïdora autogestionada pels propis realitzadors, que ajudà a la configuració d'una xarxa cinematogràfica d'informació i debat ideològic-polític. I, bàsicament, fou la materialització d'un grup de gent que, des de l'àmbit que coneixien (el cinematogràfic), pretenien incidir, encara que mínimament, en el context socio-polític d'aquells anys; tenien càmeres de 16 mm (les Bolex de corda, les Beaulieu), es sentien prop, ideològicament, de les diverses situacions conflictives, sempre hi havia algun nexe comú o algun contacte amb les altres xarxes de mobilització, i així fou possible tenir i difondre aquelles imatges que ens negaven la televisió i el No-Do.

És totalment significatiu que el període d'existència de la CDC vagi dels darrers temps del franquisme-amb-Franco fins a gairebé la irrupció socialista (octubre del 1982)."

Amb arrels en el moviment cineclubístic, la Central del Curt s'estructurà com un col·lectiu d'animació cultural en diverses vessants: la pròpia de distribució de cinema marginal (films militants i *underground*), la producció mitjançant la branca anomenada Cooperativa de Cinema Alternatiu, l'edició de catàlegs i dossiers, l'exhibició en circuits culturals –festivals, Filmoteca, cine-clubs– i socials – en particular amb l'experiència del cinema mòbil–, la promoció del cinema infantil i escolar, la programació d'una sala, l'organització d'una Mostra. La seva presència, primer

bàsicament catalana, s'estengué per tot l'estat –com ho documenten publicacions tan diverses com *Cinema 2002*, *Arc Voltaic*, *Dirigido por*, *Le Monde Diplomatique*, *CinémAction*– i arribà a l'estranger –Londres, Utrecht, Berlín, Leipzig–. La recuperació del seu catàleg ara iniciada, amb el seu material polític, social, ecològic, representa la conservació d'una pàgina important de la nostra història.

Entre la esperanza y el fraude

Votad, votad malditos

Film realitzat el 15 J de 1977 i durant la setmana immediatament anterior. Fonamentalment són entrevistes realitzades al carrer sobre els motius que indueixen a la gent a votar. És un film aparentment còmic –però, en el fons, dramàtic– i que ens convida a reflexionar sobre la validesa moral d'aquestes eleccions. El mateix autor, en un treball de presentació del film, ha escrit aquests paràgrafs:

"Ordre general: per decisió del Gran Cap, que tothom VOTII! Que votin el gras i el prim, l'alt i el baix, el sifilitic i el panxut, la lletja, la puta, la verge i la marquesa. Que ningú, NINGÚ, deixi de votar! Hi ha candidats per a tots els gustos: grassos i prims, alts, baixos, sifilitics i panxuts, lletjos, "putos", verges i marquesos. Veniu, veniu tots a la gran fira de la ignorància, al festival de la ignorància teledirigida, a la revetlla dels cecs, dels sords, dels muts, cecs amb vot, sords amb vot, muts amb vot, però SENSE VEU. Voteu, voteu, maleïts!"

Les energies

El paper de l'energia dins la història. Diversos tipus d'energies, anàlisi i estudi de cadascuna d'elles, problemàtica i efectes. Alternatives energètiques concretes.

Noticiaris 1 - 2 - 3

El Born

La lluita popular del barri mitjançant una festa, per tal de recuperar "El Born", un espai necessari.

La marxa de la llibertat

Desenvolupament i anàlisi de la "Marxa", contada pels seus propis protagonistes.

Tribunal Russell

Documental-denúncia contra la invasió nord-americana al Vietnam. Cruels imatges de la repressió imperialista. Rodat de forma clandestina.

El cuarto poder

Contraposició entre la premsa feixista i burgesa i la premsa del moviment obrer, a través de tres lluites significatives: una de local (la vaga d'AEG), una de nacional (les manifestacions de l'1 de Maig) i una d'internacional (la guerra del Vietnam).

Más allá de las rejas

García Valdés, el director general de Presons, cap al 1979, rep el manament –gairebé diví– de fer més feliços els presos. Però els presos el que volen, l'únic que veritablement volen, és que els obrin les portes de les presons. I és natural, perquè cap home ha nascut per viure entre reixes.

Però hem de fer callar les nostres consciències. Hem d'intentar fer presos més feliços però, és clar, sempre sota l'imperi de la Llei i l'Ordre. De la Llei-García i de l'Ordre-Valdés. Això no obstant, els presos s'entossudeixen a no ser feliços. I fins i tot s'amotinen i calen foc a les presons. I alguns arriben a suïcidar-se. Tot això ho explica aquest film, amb la seva estructura precipitada, nerviosa i incompleta. No és un film d'art. És un "film-track", una eina de treball i de lluita, on constantment parlen uns personatges que han passat uns quants lustres de la seva vida entre reixes i que han vist morir companys seus sota l'imperi de la tortura.

El poder de las centrales nucleares

Documental sobre l'era nuclear i la indústria que se'n deriva. El film tracta de l'energia nuclear explicant el funcionament d'una central, els problemes de seguretat i els riscos d'accidents que això comporta per al medi ambient. Analitza també els riscos del transport del material radioactiu, les plantes de reprocessament d'aquest material i, finalment, els problemes que sorgeixen en el moment d'emmagatzemar els residus de l'urani utilitzat.

Cerdà: una obra maldorada

Film biogràfic sobre el gran urbanista català Ildefonso Cerdà (1815-1876), autor del Pla de l'Eixample per a la ciutat de Barcelona. Partint d'una anàlisi històrica de la seva època, una dada sense la qual és impossible situar Cerdà i valorar l'esforç

titànic que va representar la seva obra, s'expliquen els condicionaments socials i polítics que van incidir en la seva vida, com va ser atacada la seva obra per part dels sectors més reaccionaris del país i com, finalment, va ser desfigurada el seu pensament. Basant-se en les seves originals idees sobre un urbanisme igualitari, Cerdà va imaginar una Gran Barcelona totalment diferent de la caòtica ciutat actual, però amb això atacava els fonaments de la propietat privada, cosa que va significar, tal com hem dit, que aquesta genial figura de la ciència fos condemnada a un oblit sistemàtic.

La pel·lícula es desenvolupa a dos diferents nivells. En un es narra la vida i l'obra de Cerdà i s'analitza el seu temps. El segon nivell fa referència al temps present i mostra quina és la validesa actual de les idees d'aquest urbanista i com la ciutat s'ha convertit en un infern d'asfalt, ciment i vehicles, gràcies a l'especulació que Cerdà ja va condemnar.

El film posseeix una complexa estructura narrativa on es combinen des del material d'arxiu fins a les tècniques més modernes del "cinéma-verité", amb entrevistes en directe als habitants de les zones urbanes més deprimides, especialment al Barri Xinès, cosa que fa que la pel·lícula sigui, a més, un testimoni impressionant de la destrucció urbanística de Barcelona.

D'un roig encès: Miró i Mont-roig

"Quan veus D'UN ROIG ENCÈS sents una vocació de relator: de relatar les relacions que provoquen les imatges. Podria haver dit simplement que la pel·lícula de Martí Rom se centra en una entrevista al pintor Joan Miró, una entrevista que és precedida, clapada i epilògia per diferents aproximacions al vincle

D'un roig encès: Miró i Mont-roig

de l'artista amb el poble de Tarragona. Però aquesta hauria estat més aviat una tasca de *delator*. Sempre he tractat de no jutjar, sinó d'exposar, sorprendre, provocar, commoure, moure, instigar, suggerir... Perquè una pel·lícula no és només el que ens mostra, sinó també el que ens suggereix... I, així, un espectador com jo no ha de ser necessàriament un crític.

La tasca inicial de Martí Rom ha consistit a indagar i estudiar, fonamentalment, l'obra pictòrica de Miró que fa referència a Mont-roig. La tasca primordial, és a dir la tasca cinematogràfica, no ha estat altra que la de *mostrar i demostrar* la seva hipòtesi: no es pot entendre la creació mironiana sense Mont-roig; no es poden entre les seves estrelles, les seves llunes, les seves constel·lacions, les seves línies, les seves taques, els seus colors... sense Mont-roig, sense les canyes, sense els horts, sense les masies, sense el mar, sense la terra, sense el cel, sense els arbres de Mont-roig. Per a tot això –i a part del purament biogràfic– Martí Rom *ha seguit i perseguit*, amb una voluntat singular, aquells paratges de Mont-roig que els ulls de Miró van escrutat i la seva mà va plasmar. *Ha aconseguit* els enfocaments justos, els mateixos: la realitat de referència es desprèn de la contigüitat de fotograma i quadre, la realitat de referència –no hi ha lloc a dubtes– és l'àmbit de Mont-roig... (Raúl Ruiz a Cinema 2002).